

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3153/2021. (IV. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a végrehajtói kézbesítés részletes eljárási szabályairól szóló 250/2004. (VIII. 27.) Korm. rendelet 46/E. § (1) és (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 56.Pkf.635.282/2016/6. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.
3. Az Alkotmánybíróság a fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi L. törvény 16. § (3) bekezdése, valamint 33. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz tárgyában az eljárást megszünteti.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján a Fővárosi Törvényszék 56.Pkf.635.282/2016/6. számú végzése ellen nyújtott be alkotmányjogi panaszt, és kérte annak alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott végzés sérti az Alaptörvény 28. cikkét, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését. Az indítványozó emellett az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján kezdeményezte a fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi L. törvény (a továbbiakban: Fmhtv.) 16. § (3) bekezdése és 33. §-a, valamint a végrehajtói kézbesítés részletes eljárási szabályairól szóló 250/2004. (VIII. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhkr.) 46/E. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Álláspontja szerint a támadott rendelkezések az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (7) bekezdését sértik.
- [2] Az indítványozó indítvány-kiegészítésében úgy módosította indítványát, hogy az Fmhtv. elleni alkotmányjogi panaszát visszavonta. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az eljárást ezen indítványi kérelem tekintetében az Abtv. 59. §-a és az Ügyrend 67. § (1) bekezdés c) pontja alapján megszüntette.
- [3] A Vhkr. 46/E. § (1) bekezdésével kapcsolatos indítványi kérelem tekintetében az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét állító indítványi kérelmet vonta vissza az indítványozó, az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét állító indítványi kérelmét fenntartotta és az erre vonatkozó érvelését kiegészítette.
- [4] Indítvány-kiegészítésében a Vhkr. 46/E. § (3) bekezdésére is kiterjesztette alkotmányjogi panaszát és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdés sérelmére hivatkozással kezdeményezte mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség megállapítását az Abtv. 46. § (2) bekezdése alapján.
- [5] 2. Az alkotmányjogi panasz előzménye, hogy a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 4.P.24.141/2015/12. számú végzésével az indítványozónak a 41011/Ü/31015/2014. számon kibocsátott fizetési meghagyás ellen előterjesztett perújítási kérelmét elutasította. A perújítási kérelemben az indítványozó arra hivatkozott, hogy a fizetési meghagyás kézbesítése nem volt szabályszerű, mivel azon a budapesti lakcímen, ahova a végrehajtó az iratot kézbesítette az indítványozó nem lakott ténylegesen, ezért arról nem szerezhette tudomást. Arra is hivatkozott az indítványozó, hogy a Vhkr. rendelkezésével ellentétben nem öt, hanem csupán három napot biztosítottak részére arra, hogy az iratot a végrehajtónál átvegye.
- [6] Az indítványozó előadta, hogy egy másik városban volt ekkor a tényleges tartózkodási helye. A hivatalos irat kézbesítéséről szóló értesítést a házastársa ugyan átvette, azonban ezt a tényt az indítványozóval nem közölte. Arra is hivatkozott, hogy a végrehajtói kézbesítést követően a végrehajtónak küldött e-mailt valójában nem ő,

hanem gyermeke nevében a házastársa küldte. Az alapügy felperese arra hivatkozott, hogy az indítványozó a lakcímváltozást neki nem jelentette be, az új lakcíme a lakcím-nyilvántartó közhiteles adatai szerint is a budapesti címe volt, ezért a bíróság megítélése szerint arról a felperesnek nem kellett tudomással bírnia. A bíróság megítélése szerint az az érintett állampolgár kötelezettsége, hogy a lakcímváltozást a nyilvántartó felé haladéktalanul bejelentse, s amennyiben ezzel nem él, később nem hivatkozhat a kézbesítés szabálytalanságára, ha a nyilvántartás közhitelességében bízva a nyilvántartás szerinti lakcímeire kézbesítenek részére hivatalos iratot. A bíróság azt is megállapította, hogy a végrehajtói kézbesítés azért nem volt jogszabálysértő, mert bizonyítható – az indítványozó nevében az ő nevét tartalmazó e-mail címről küldött e-mail alapján –, hogy az indítványozó vagy vele egy háztartásban élő hozzátartozója bizonyosan tudomással bírt a hivatalos irat érkezéséről. Mindezek alapján azt állapította meg a bíróság, hogy a perújítás törvényi feltételeinek a kérelem nem tesz eleget, ezért azt a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 260. § (2) bekezdése és 266. § (3) bekezdése alapján elutasította.

- [7] Az indítványozó a Fővárosi Törvényszék előtt fellebbezést terjesztett elő. A Fővárosi Törvényszék 56.Pkf.635.282/2016/6. számú végzése az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta a Pp. 253. § (2) bekezdésére és 254. § (3) bekezdésére figyelemmel. Megállapította, hogy a kézbesítés időpontjában nem vitatottan a budapesti lakcím volt az indítványozó lakcíme, az indítványozó e-mail címéről a végrehajtónak küldött levélben is a budapesti lakcímet tüntette fel címként. A végrehajtó a bíróság megállapítása szerint kétszer is erre a lakcímre kísérelte meg a kézbesítést a Vhkr. 46/C. § (3) bekezdése alapján, ezt követően került sor a kézbesítés eredményességének megállapítására a Vhkr. 46/E. § (1) bekezdése alapján. A bíróság megállapítása szerint a kézbesítésre „megfelelően került sor” az indítványozó lakcímeire, a fizetési meghagyással szemben ellentmondást nem terjesztett elő határidőben, így az önhiba hiányát nem lehetett megállapítani, ezért a perújítási kérelem elutasítása jogszerű volt, mivel a perújítás Pp. 260. § (2) bekezdésében jelölt feltételei hiányoztak. A bíróság rámutatott, hogy az eljárásban annak nem volt relevanciája, hogy a felperes tudomással bírt-e az indítványozó tényleges tartózkodási helyéről: kizárólag annak volt jelentősége, hogy az indítványozó budapesti lakcíme volt megjelölve a fizetési meghagyáson, illetve az e-mailben, amit a végrehajtó részére az indítványozó e-mailcíméről küldtek, továbbá a bíróság annak tulajdonított még jelentőséget, hogy a fizetési meghagyást megelőző felszólítást az indítványozó a budapesti lakcímen vette át.
- [8] A bíróság megállapította ugyanakkor, hogy a végrehajtói kézbesítés szabálytalansága körében felvetettek – így az irat átvételére rendelkezésre álló nyitvatartási idők rövideje – az ügy megítélése szempontjából nem relevánsak, amiképp az sem, hogy a végrehajtó nem megfelelő nyomtatványon hagyott értesítést a kézbesítés első megkísérléséről. A bíróság megállapítása szerint a nyomtatvány valóban nem felelt meg a Vhkr. mellékletében foglaltaknak, azonban ez nem adott alapot az önhiba megállapítására a bíróság értékelése szerint. A bíróság megállapította, hogy az indítványozó nem tett lépéseket az irat átvételére (már az első értesítést követően intézkedhetett volna az irat átvételéről), ezért került sor a kézbesítés eredményességének megállapítására.
- [9] Az indítványozó fellebbezésében kifogásolta az elsőfokú bíróság kioktatását a fellebbezésre nyitvaálló határidő számítását illetően (a kézbesítéstől számított 15 napon belül, helyesen: kihirdetéstől számított 15 napon belül, mivel a végzést a tárgyalás keretében hozta az elsőfokú bíróság), amivel kapcsolatban a másodfokon eljáró bíróság megállapította, hogy a kioktatás valóban téves volt, de ez nem akadályozta meg a fellebbezés előterjesztésében a feleket, mivel az elsőfokú végzést – a Pp. 218. § (1) bekezdése és 219. § (3) bekezdése alapján – tárgyaláson hozta meg az elsőfokú bíróság, ahol mindkét fél jelen volt.
- [10] 3. Az indítvány – az indítvány-kiegészítésben tett kiegészítéseket, illetve indítvány-módosításokat is figyelembe véve – az alábbiak szerint kérte a másodfokú bírósági végzés, illetve a Vhkr. 46/E. § (1) és (3) bekezdése alap-törvény-ellenessége megállapítását.
- [11] 3.1. A támadott bírósági végzéssel összefüggésben az indítványozó arra hivatkozott, hogy a végrehajtói kézbesítés szabálytalansága ellenére a bíróság nem állapította meg a perújítás megengedhetőségét (az önhiba hiányát), ezzel megfosztotta az indítványozót „a bírósági tárgyalás lehetőségétől”, valamint a fizetési meghagyással szembeni jogorvoslat lehetőségétől, ezért sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése. Álláspontja szerint az alkalmazott jogszabályok értelmezésénél a bíróság figyelmen kívül hagyta az Alaptörvény 28. cikkét, ezért annak sérelme is megállapítható. Ezzel összefüggésben arra mutatott rá az indítványozó, hogy az Fmhtv. 16. § (3) bekezdése és 32–33. §-a között ellentmondás van, aminek a bíróság általi értelmezése folytán a jogorvoslathoz való jog sérül. Az indítványozó kifejtette, hogy a végrehajtói kézbesítés az iratok kézbesítésének

speciális módja, amelyhez a jogalkotó az általános szabályoktól eltérő követelményeket fűzhet. Azonban az eltérésre csak annyiban van lehetőség, amennyiben ez nem vezet az érintettek alapvető jogainak korlátozásához (ha a kellő garanciák biztosítottak). Mivel „a végrehajtói kézbesítéshez fokozott jogosulti bizalom társul, hiszen az eljárás hatékonyabb, megbízhatóbb és gyorsabb”, ezért véleménye szerint a szabályok betartásának is fokozott szerepe van. Mivel jelen esetben a végrehajtó nem tartotta be a kézbesítés szabályait, ezért álláspontja szerint a bíróságnak meg kellett volna állapítania, hogy a jogalkotói szándékkal összeegyeztethetetlen mértékben sérültek a bírói úthoz és jogorvoslathoz való jogot biztosító szabályok.

- [12] 3.2. A Vhkr. támadott rendelkezései kapcsán az indítványozó kifejtette, hogy a Vhkr. 46/E. § (1) bekezdés második mondata – az Fmhtv. 32–33. §-ára tekintettel – sérti az Alaptörvény XXVIII. (7) bekezdését. A Vhkr. 46/E. § (3) bekezdése akadályozza a kötelezettek jogainak érvényesítését, mivel az eredményes kézbesítésről – szemben a Pp. 99. § (4) bekezdésével nem kell tájékoztatni a kötelezettet, csak az eljáró közjegyzőt. Az indítványozó ezzel összefüggésben utalt a 46/2003. (X. 16.) AB határozatra.
- [13] A mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség megállapítását arra tekintettel kezdeményezte az indítványozó, hogy a Vhkr. 46/E. § (3) bekezdése kapcsán „a jogalkotó elmulasztotta azokat a szabályokat megalkotni, amelyek a felülvizsgálni kért rendelkezést az alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével összhangba hoznák”.
- [14] 4. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. A Fővárosi Törvényszék 56.Pkf.635.282/2016/6. számú végzését 2016. december 13-án kézbesítették, az alkotmányjogi panaszt 2017. február 15-én – határidőben – érkezett az elsőfokú bíróság.
- [15] Az indítványozó a perújítás tárgyában hozott döntés ellen terjesztett elő alkotmányjogi panaszt. Erre a perújítási indítványt elutasító bírósági döntés tekintetében van lehetőség, az alapügyben hozott döntés vizsgálatára nem {3014/2020. (II. 4.) AB végzés, Indokolás [12]}. Az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és a perújítási kérelem előterjesztőjeként – az alapügy alpereseként – érintettnek minősül.
- [16] Az Abtv. 52. §-a értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte az Abtv. 26. és 27. §-át, amely alapján az alkotmányjogi panasz eljárást kezdeményezte, valamint a megsemmisíteni kért bírósági végzést, illetve jogszabályt, és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit. Beadványában előadta, hogy álláspontja szerint a bírósági végzés miatt ellentétes az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel, ezzel részben eleget tett a határozott kérelem törvényi feltételeinek.
- [17] 4.1. Tekintettel azonban arra, hogy a bírósági végzés megsemmisítését részben nem Alaptörvényben biztosított jogra, hanem az Alaptörvény 28. cikkére alapozta, az indítvány ebben a részében nem felel meg az Abtv. 27. §-ában foglalt azon követelménynek, hogy az alkotmányjogi panasz Alaptörvényben foglalt jog sérelmére hivatkozással terjeszthető elő. Az Alaptörvény 28. cikke a bíróságok felé fogalmaz meg a működésükre irányulóan elvárásokat, így az abban foglaltak egyedi érintett vonatkozásában megvalósuló alapjog sérelemhez nem vezethetnek {pl. 3257/2016. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [13]; legutóbb: 3027/2021. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [18] 4.2. A Vhkr. 46/E. § (3) bekezdésével összefüggésben kezdeményezett alaptörvény-sértő mulasztás megállapítására irányuló kérelem tekintetében az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány előterjesztésére – figyelemmel az Abtv. 46. § (1) bekezdésére, amely szerint mulasztás megállapítása iránt az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezni nem lehet – nem jogosult.
- [19] 4.3. Az Abtv. 26. §-a alapján a Vhkr. 46/E. § (1) bekezdésének alkotmányossági vizsgálata iránt előterjesztett indítványi kérelem tekintetében az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az indítvánnyal támadott Vhkr. 46/E. § (1) bekezdésének alkalmazására a bírósági eljárásban – sem első, sem másodfokon – nem került sor. A támadott bírósági végzésben a Vhkr. 46/C. § (3) bekezdésére hivatkozott a bíróság – ennek a rendelkezésnek az alkotmányosságát azonban az indítványozó nem vitatta. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése értelmében alkotmányjogi panasszal kizárólag az ügyben lefolytatott bírósági eljárásban alkalmazott azon jogszabályi rendelkezés támadható, amelynek alkalmazása folytán az indítványozó alapjogséremlme bekövetkezett. Ennek követke-

tében az a Vhkr. 46/E. § (1) bekezdése ellen előterjesztett alkotmányjogi panasz nem tesz eleget az Abtv. 26. § (1) bekezdése feltételeinek.

- [20] 4.4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Az indítványozó a Fővárosi Törvényszék 56.Pkf.635.282/2016/6. számú végzését az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe ütközőnek vélte, mivel a fizetési meghagyás kézbesítése szabálytalanságát nem állapította meg a kézbesítési végrehajtó eljárása során történt szabálytalanságokra tekintettel, hanem annak tulajdonított elsődleges jelentőséget, hogy az indítványozó ismert lakcíme nem vitatottan az a cím volt, amelyre a kézbesítést történt.
- [21] Az indítványozónak jelen alkotmányjogi panasz beadványában az alaptörvény-ellenesség tekintetében előadott érveit illetően az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratok (alkotmányjogi panasz beadvány, bírósági végzés) alapján arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel. Az alkotmányjogi panasz ténylegesen arra irányul, hogy az Alkotmánybíróság a bíróságtól eltérő módon értékelje a kézbesítés szabályszerűségét, illetve a bíróság mérlegelését a releváns tényeket illetően, valamint az önhiba kritériumának teljesülését – értelmezését – a perújítási eljárás lefolytatásának feltételeként, s ezzel a bíróság által elfoglalt jogi álláspontot vizsgálja felül.
- [22] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján kizárólag arra van hatásköre, hogy a bírósági eljárást befejező döntéseket alkotmányossági szempontból vizsgálja felül. Ebből következően az Alkotmánybíróság a bírósági döntés irányának, a bizonyítékok körének, bírói mérlegelésének és értékelésének felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3300/2018. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [13]; 3369/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [11]}. A bírósági döntések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslattal nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálati eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvény és az abban biztosított jogok védelmére hivatott {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Az Alkotmánybíróság – mint azt már több ügyben is hangsúlyozta – tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}.
- [23] Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy értelmezésében a jogorvoslathoz való alapjog alkotmányos védelmi köre a rendes jogorvoslatokra terjed ki. A jogorvoslathoz való jog nem követeli meg a rendkívüli perorvoslati rendszer létét {3202/2017. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [13]}. Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlatát figyelembe véve megállapítható, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog sérelmét a perújítási eljárás esetleges elmaradása, a perújítási kérelem nem érdemben történő elutasítása – érdemi összefüggés hiányában – nem alapozza meg {3300/2017. (XI. 20.) AB végzés, Indokolás [53]; 3098/2019. (V. 17.) AB határozat, Indokolás [22]}. „A jogorvoslathoz való jog lényegi tartalma azt követeli meg a jogalkotótól, hogy a hatóságok vagy bíróságok érdemi, ügydöntő határozatai tekintetében tegye lehetővé a valamely más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségét olyan döntés meghozataláért, amely képes a sérelmezett döntést felülvizsgálni, és a sérelem megállapítása esetén a döntésre visszaható módon a sérelmet orvosolni.” {35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16]} Az indítványozó a perújítás megengedhetősége tárgyában hozott elsőfokú döntés ellen jogorvoslattal élhetett, és benyújtott jogorvoslati kérelmét a másodfokú bíróság érdemben el is bírálta. Erre tekintettel a jogorvoslathoz való jog sérelme jelen esetben nem merül fel.
- [24] A fentiekből következően a bírói döntések alaptörvényességének kételye sem az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése, sem a XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásban nem merült fel.
- [25] 5. A kifejtettekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 26. § (1) bekezdése, 51. § (1) bekezdése, 52. § (1b) bekezdése, 56. § (2) bekezdése, 64. § b) pontja értelmében, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjára figyelemmel, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján rövidített indokolással ellátott végzésben visszautasította.

Budapest, 2021. március 23.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/899/2017.

• • •